

Nr 452

Av herr **Englund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkomröstning angående högertrafik.

Av proposition nr 111 framgår, att Kungl. Maj:t funnit att ett beslut rörande en eventuell övergång till högertrafik bör föregås av en rådgivande folkomröstning. Förslag till lag om en sådan folkomröstning återfinnes i proposition nr 112.

Bland trafiksäkerhetsfrågor som för närvarande ligga på regeringens bord finner man inte endast frågan om en eventuell övergång till högertrafik. Sedan någon tid föreligger också ett betänkande om skärpta åtgärder mot onykterhet vid ratten. Ehuru trafiknykterhetsutredningen lika litet som högertrafikutredningen lyckats åstadkomma en noggrann kvantitativ precisering av den av utredningen undersökta olycksfaktorers storlek, kan det dock efter de båda undersökningarna inte råda någon som helst tvekan om att onykterhet vid ratten är en mångfaldigt större orsak till svenska trafikolyckor än främlingars ovana vid svensk vänstertrafik.

Om åtgärderna i syfte att nedbringa den förra olycksfaktorn har trafiknykterhetsutredningen i sitt betänkande (SOU 1953: 20, s. 162) anfört:

Med hänsyn till den av utredningen konstaterade nedsättningen i körförmågan redan efter en mycket ringa förtäring synes en förbudsregel vara motiverad — ur synpunkten av att det är ett trafiksäkerhetsintresse att förhindra även de allra lägsta graderna av riskökning. När det gäller att genom en bestämmelse i lag öva inflytande på opinionen och det faktiska beteendet skulle en sådan förbudsbestämmelse förvisso få stor effekt. Den skulle ge stark pregnans åt kravet på nykterhet i trafiken. I Norge anses den där gällande förbudsbestämmelsen för yrkesförare utöva en gynnsam inverkan såsom ett rättesnöre för dem det vederbör.

För utredningen har emellertid dessa skäl icke blivit avgörande. Dess huvudskäl mot en sådan förbudsregel synes sammanfattat i följande uttalande:

Med hänsyn till alkoholvanornas utbredning i vårt land skulle den säk e r l i g e n (spärrat av oss) komma att sakna allmän resonans i rättsmedvetandet och ofta bli överträdd.

Enligt vår mening är denna mening näppeligen riktig. Det synes oss tvärtom finnas starka skäl för antagandet, att det allmänna rättsmedvetandet gör bestämd åtskillnad mellan alkoholförtäring i samband med bilkörning och alkoholförtäring i andra sammanhang. Även om det knappast kan råda någon tvekan om att ett långt mindre antal medborgare än år 1922 för

närvarande omfattar kravet på ett *allmänt* rusdrycksförbud, är det på intet sätt uppenbart, att det krav, som fått form i parollen "Ingen sprit vid raten!", skulle sakna det breda stöd i folkmeningen, som är förutsättning för en i motsvarighet därtill utformad lagstiftning.

De utomordentliga fördelar, som en sådan ovillkorlig regel skulle erbjuda, därest den stöddes av en tillräcklig medborgarmening, gör det angeläget att denna mening utrönes. Det synes lämpligen kunna ske genom att samtidigt med folkomröstningen rörande högertrafiken anordnas en särskild folkomröstning rörande medborgarnas inställning till den principiella utformningen av bestämmelserna mot onykterhet i biltrafiken.

Som föremål för en folkomröstning torde åtgärderna mot onykterhet i trafiken ha ett klart företräde framför spörsmålet om höger eller vänster i trafiken. De fakta som böra ligga till grund för ståndpunktstagandet till dessa åtgärder äro mycket lättillgängligare, och spörsmålet därom har fångat en långt starkare uppmärksamhet än frågan om höger- eller vänstertrafik. Den utländska erfarenheten rörande samtidiga folkomröstningar i olika frågor ger icke något stöd för en farhåga, att genom sammanförandet skulle skapas någon förvirring, ägnad att ogynnsamt påverka omröstningarnas karaktär av registrator av folkmeningen. I detta fall kan man snarast vänta, att denna kontrastering av två olika faktorer till trafikolyckor skall underlätta en vederhäftig omdömesbildning i båda hänseendena.

Det synes lämpligt, att de båda omröstningarna lagtekniskt hållas isär. Vid det gemensamma omröstningstillfället böra särskilda kuvert tillhandahållas för vardera omröstningen. Det påkallar för lagen om folkomröstning angående högertrafik ett tillägg till lagens 7 §.

En lag om folkomröstning angående lagstiftning mot onykterhet hos motorförare synes lämpligen kunna erhålla likartad lydelse med undantag för en motsvarande avvikelse i 7 § och med en första paragraf av följande lydelse:

Den 16 oktober 1955 skall genom allmän folkomröstning folkets mening inhämtas om frågan, huruvida lagstiftningen mot onykterhet i samband med motortrafik å väg bör innefatta stadgande om förbud för var och en att under förande av motorfordon förtära alkohol eller att föra motorfordon vid sådan tidpunkt efter föregående alkoholförtäring att blodet fortfarande innehåller alkohol.

Den som önskar att ett sådant stadgande införes röstar ja. Den som önskar att ett sådant stadgande icke införes röstar nej. Röstande, som icke önskar taga ställning till frågan om införande av sådant stadgande, äger avlämna blank röstsedel.

I proposition nr 111 har icke lämnats någon redogörelse för detaljerna i de beräkningar som föranlett det förslagna anslagsbeloppet. Tillräckliga hållpunkter saknas därför för en preciserad kalkyl rörande den merkostnad,

som kan vållas av en dubblering av omröstningen. Statens kostnader för information rörande åtgärder till förebyggande av onykterhet hos motorförare torde dock kunna hållas väsentligt lägre än kostnaderna för informationen rörande höger- eller vänstertrafik. Uppskattningsvis ha vi ansett oss böra förorda, att beloppet för upplysning höjes till 3 miljoner och administrationskostnaderna till 1,5 miljoner.

Med stöd av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville för sin del antaga lag om folkomröstning angående lagstiftning mot onykterhet hos motorförare av i huvudsak den lydelse, som ovan angivits.

Stockholm den 22 mars 1955

Erik Englund

Johan Sunne

David Ollén

Torsten Bengtson

Nr 453

Av herr **Englund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående högertrafikfrågan.

Under hänvisning till en samtidigt väckt motion med förslag till lag om folkomröstning angående lagstiftning mot onykterhet hos motorförare, få vi hemställa,

att riksdagen med bifall i övrigt till vad som föreslås i proposition nr 111 måtte anvisa följande anslag, nämligen

a) till statlig upplysningsverksamhet vid 1955 års folkomröstningar under sjätte huvudtiteln ett anslag av 3 000 000 kronor;

b) till administration av 1955 års folkomröstningar under elfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Stockholm den 22 mars 1955

Erik Englund

Johan Sunne

David Ollén

Torsten Bengtson